

Vnější ekonomické vztahy

- **Pololetní přebytek na běžném účtu poprvé od roku 2006**

Pololetní výsledek běžného účtu platební bilance se v roce 2011 ocitl poprvé v přebytku za toto období od roku 2006 – saldo vlivem nízkého schodku ve 2. čtvrtletí (-6,6 mld. korun) zůstalo kladné ve výši 16,3 mld. korun. Také finanční účet zaznamenal přebytek, takže vnější ekonomické vztahy České republiky se v úhrnu za toto období vyvíjely velmi příznivě. Přebytek běžného účtu představoval 0,9 % nominálního HDP (v 1. pololetí 2011 činil deficit 1,8 % HDP).

- **Silná obchodní bilance a příznivější bilance výnosů...**

I když se bilance služeb i saldo běžných převodů meziročně zhoršily, velmi pozitivní výsledek běžného účtu platební bilance to neovlivnilo. Výkonová bilance byla totiž - vlivem silné obchodní bilance - o 30 mld. korun lepší než ve stejném období 2010 i 2011. Méně nepříznivě se tentokrát profilovala i bilance výnosů s deficitem o 32 mld. korun lepším než v 1. pololetí 2011. Odliv výnosů z ČR ve 2. čtvrtletí byl nejnižší od roku 2006, a to i v čistém vyjádření (vlivem vyplácených dividend bývají druhá čtvrtletí zpravidla nejsilnější, co se odlivu výnosů týká, za posledních osm let byl výjimkou pouze rok 2010). Druhé čtvrtletí 2012 tak ovlivnilo i pololetní výsledek s odlivem výnosů ve výši 164 mld., v čistém vyjádření pak 108 mld. korun (v pololetí 2011 šlo o odliv 188 mld. resp. 140 mld. korun).

- **... snadno eliminovaly zhoršení bilance služeb a běžných převodů**

Výsledek běžných převodů byl o téměř 12 mld. korun horší než v pololetí 2011 vzhledem k nižším platbám z evropských fondů. Přebytek bilance služeb oslabil meziročně o 8,5 mld. na 26 mld. korun. I když příjmy z dopravních služeb i z cestovního ruchu stouply meziročně více než ve stejném období 2011, nestačilo to na pokrytí jejich výpadku u ostatních služeb. V nich se zvýšily příjmy meziročně pouze o 0,4 mld., zatímco v pololetí 2011 o 8,5 mld. korun.

Růst výdajů na dopravní služby byl meziročně podstatně nižší, stejně jako u aktivního cestovního ruchu, což lze přičíst hospodářské recesi. Pololetní zhoršení v bilanci služeb však způsobil především prudký růst výdajů na ostatní služby o 17,1 mld. proti pouhým +2,8 mld. korun ve stejném období 2011. Podle dostupných dat za 1. čtvrtletí zde rostly výrazně např. výdaje na zajištění a především položka Ziskové operace a ostatní služby spojené se zbožím. Klesaly výdaje za reklamní služby.

- **Další zpomalování dovozu a vývozu zboží**

Za zvětšeným přebytkem obchodní bilance - proti 1. pololetí 2011 o 38 mld. korun - stálo slábnoucí tempo dovozu dané sníženou domácí poptávkou po importovaném zboží. Hodnota vývozu zboží přesáhla hodnotu jeho dovozu o 101,4 mld. korun při jednociferných tempech růstu, která byla naposled patrná v 1. čtvrtletí 2010. Zpomalení zahraničního obchodu se ve 2. čtvrtletí prohloubilo (vývoz +6,8 %, dovoz +4 %), když už i v 1. čtvrtletí se jejich dynamika zhoršila (vývoz +11,1 %, dovoz +8,2 %).

- **Ve 2. čtvrtletí významně oslabil především export cyklických odvětví**

Export strojů a dopravních prostředků se podílel na celkovém exportu¹ v 1. pololetí ze 49,3 % (proti stejnému období 2011 podíl vzrostl o 0,4 p.b.). Ve 2. čtvrtletí se tento podíl nepatrně snížil, na rozdíl od dovozu, kde podíl strojů a dopravních prostředků na celkovém dovozu ve 2. čtvrtletí stoupl a v pololetí činil 35,6 % celkových dovozů do ČR. Pololetní bilance se zhoršila meziročně jen v obchodech s minerálními palivy, chemickými výrobky a komoditami skupiny 9 klasifikace SITC (nezatříděné).

Nejrychleji rostl export potravin (+19 % proti pololetí 2011), minerálních paliv (+16 %) a nápojů a tabáku (+13 %), ve všech případech významněji než jejich dovoz. Plné čtyři pětiny exportů z ČR však stabilně připadají na vývoz strojů a dopravní prostředků, průmyslového spotřebního zboží a položku Tržní výrobky tříděné podle materiálu.

Export produkce cyklického charakteru výrazně oslabil zejména ve 2. čtvrtletí, kdy byl vývoz aut meziročně vyšší o 9,2 %, v 1. čtvrtletí však o 17,3 %. Ještě větší pokles tempa, zhruba dvoutřetinový, postihl hutnictví – export kovů vzrostl v 1. čtvrtletí 2012 meziročně o 12,2 %, ve 2. čtvrtletí už jen o 4,3 % (stejně tak export kovodělných výrobků z +12,8 % na 4,6 %). Kromě slabé domácí poptávky ovlivňující dynamiku dovozů se tak zhoršení zahraniční poptávky promítlo i do oslabení tempa vývozů.

¹ Národní pojetí (podle principu změny vlastnictví), export v cenách FOB, import v cenách CIF.

• **Zmenšení přebytku na finančním účtu způsobily obchody komerčních bank v položce Ostatní investice**

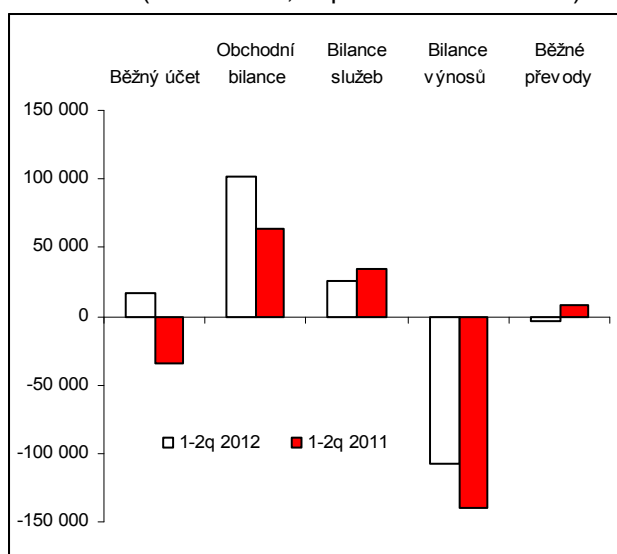
Přebytek na finančním účtu platební bilance ve výši 14,2 mld. korun byl ve srovnání se stejným obdobím 2011 (58,5 mld. korun) jen čtvrtinový. Přitom příliv přímých zahraničních investic do ČR výrazně neoslabil (59,8 mld. proti 64,4 mld. v pololetí 2011). Čisté portfoliové investice se dokonce velmi výrazně zlepšily, když zahraniční finanční investoři nakoupili čtyřikrát více dluhopisů než před rokem a odliv peněz ze země v investicích domácích portfoliových investorů byl menší. Oproti dluhopisům byla však oboustranně slabší aktivita v akciových obchodech. V úhrnu tak portfoliové investice vykázaly příliv peněz do země ve výši 40,3 mld. korun, zatímco v pololetí 2011 byl úhrnným výsledkem odliv portfoliových investic z ČR (-10,5 mld. korun).

Meziroční zhoršení přebytku na finančním účtu tak způsobila položka ostatních investic, zejména od komerčních bank - jejich hlavně krátkodobé aktivní obchody v této položce vedly v pololetí 2011 k přílivu peněz do země (70 mld. korun), v pololetí 2012 však naopak vyústily v jejich odliv ve výši 50,6 mld. korun. Ten se ale odehrál zejména v 1. čtvrtletí (-44 mld. korun).

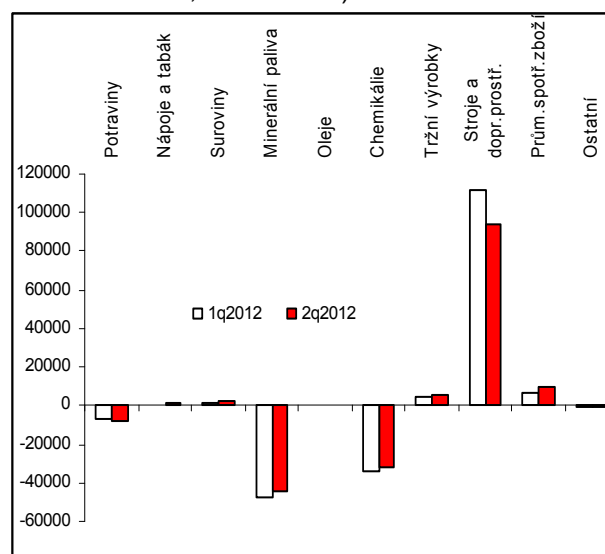
• **Koruna podle pololetních průměrů oslabil**

Kurz koruny k hlavním měnám v průměru za 1. pololetí oslabil, a to o 3,25 % na průměrných 25,20 CZK/EUR a o 8,12 % na průměrných 19,34 CZK/USD. Přitom od ledna do dubna bylo patrné neustálé mírné posilování české měny, poté došlo k oslabení, v případě CZK/USD ztelnějším. Koruna tak zřejmě zareagovala na zhoršující se fundamenty české ekonomiky.

Graf č. 9 Změna sald položek běžného účtu
(v mil. korun, 1. pololetí 2011 a 2012)

Graf č. 10 Bilance obchodu v nár. pojetí (komodity SITC, v mil. korun)

Pramen: ČNB